

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 17 maja 2024 r.

PS.I.431.34.2024.DG

**Pan
Miroslaw Birecki
Starosta Kluczborski
ul. Katowicka 1
46-203 Kluczbork**

W y s t ą p i e n i e   p o k o n t r o l n e

I. Nazwa i adres jednostki kontrolowanej

Powiat Kluczborski

ul. Katowicka 1, 46-203 Kluczbork

Miejsce przeprowadzania czynności kontrolnych:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku¹

II. Imię, nazwisko i stanowisko służbowe inspektorów

- **Daria Grabowska** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu – kierująca zespołem inspektorów,
- **Joanna Antosz** – inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu,
- **Anna Namysło** – starszy inspektor wojewódzki Oddziału Nadzoru i Kontroli Pomocy Społecznej w Wydziale Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

III. Termin kontroli

22-26 stycznia oraz 5 - 6 lutego 2024 r.

---

¹ ul. Sienkiewicza 20B, 46-200 Kluczbork

IV. Zakres kontroli

Realizacja zadań powiatu wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej² oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

V. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność powiatu kluczborskiego w kontrolowanym zakresie. Powyższa ocena wynika z ustaleń opisanych w części VI-VIII wystąpienia pokontrolnego.

Ustalenia kontroli

VI. Ocena realizacji zadań własnych powiatu wynikających z ustawy wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Stosownie do art. 182 ust. 1 ustawy zadania powiatu z zakresu pieczy zastępczej Starosta Kluczborski wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku.

Zarządzeniem Starosty Kluczborskiego z dnia 26.01.2012 r. nr 9/2012 w sprawie wyznaczenia organizatora pieczy zastępczej wyznaczono Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie kluczborskim.

Uchwałą Nr XVII/139/2020 Rady Powiatu w Kluczborku z dnia 29.04.2020 r. w sprawie nadania statutu Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku, wprowadzono Statut Centrum (zał. 1).

Z obowiązującego statutu wynika, że Centrum realizuje zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej, niezastrzeżonych dla innych jednostek.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Centrum (zał. 2), przyjętym Uchwałą Nr 186/738A/2022 Zarządu Powiatu w Kluczborku z dnia 19.12.2022 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku, w Centrum funkcjonuje komórka organizacyjna realizująca zadania z zakresu pieczy zastępczej, tj. Referat ds. opieki nad dzieckiem i rodziną oraz pomocy instytucjonalnej.

---

² (Dz.U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.); nazywana w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „ustawą”).

Starosta Kluczborski na podstawie upoważnieniem z dnia 10.06.2022 r. umocował Dyrektora Centrum do:

- zawierania i rozwiązywania umów o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej z rodziną zastępczą niezawodową;
- zawierania i rozwiązywania umów z osobami do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich (dla rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej);
- zawierania i rozwiązywania umów o świadczenie usług z prowadzącym rodzinny dom dziecka;
- zawierania i rozwiązywania umów z osobami do pomocy przy sprawowaniu opieki na dziećmi i przy pracach gospodarskich (dla rodzinnego domu dziecka);
- zawierania i rozwiązywania umów z rodzinami pomocowymi.

Na podstawie upoważnienia z dnia 20.10.2015 r. Dyrektor Centrum został uprawniony do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie umarzania w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odraczania terminu płatności, rozkładania na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty o której mowa w art. 193 ust. 1 ustawy.

Upoważnieniem z dnia 31.05.2012 r. Starosta Kluczborski umocował Dyrektora Centrum do przekazywania do biura informacji gospodarczej danych o powstałej zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty przez rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Starosta Kluczborki upoważnił Dyrektora Centrum w dniu 20.01.2012 r. do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pieczy zastępczej należących do właściwości powiatu.

Na pierwszy dzień kontroli w powiecie kluczborskim funkcjonowało 59 rodzin zastępczych, w tym 36 spokrewnionych, 21 niezawodowych oraz 2 zawodowe. W okresie objętym kontrolą nie utworzono rodzinnego domu dziecka.

Powiat kluczborski zapewnia 42 miejsca socjalizacyjne w 3 placówkach opiekuńczo- wychowawczych.

W celu dokonania oceny działań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zapoznano się z losowo wybraną dokumentacją rodzin zastępczych, tj. 4 rodzin z listy osób i rodzin sprawujących pieczę zastępczą, w tym: 1 rodziną spokrewnioną, 1 rodziną niezawodową oraz 2 rodzinami zawodowymi.

Z analizy dokumentacji wynika, że w rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych przebywa od 1 do 5 dzieci lub osób pełnoletnich przebywających w pieczy zastępczej na podstawie art. 37 ust. 2 ustawy. W przypadku 1 rodziny przekroczenie maksymalnej liczby dzieci wyniknęło z konieczności umieszczenia rodzeństwa na podstawie art. 53 ust. 2 ustawy. **Natomiast w przypadku 1 rodziny przekroczenie limitu dzieci wynikało z konieczności przyjęcia dziecka w wyniku interwencji oraz braku miejsc w pieczy zastępczej na terenie powiatu własnego oraz innych powiatów co skutkowało naruszeniem przepisu art. 53 ust. 1 ustawy.**

W wylosowanych do kontroli rodzinach przebywał pełnoletni wychowanek na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy.

1. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz realizacja 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej

Stosownie do zapisu art. 180 pkt 1 ustawy powiat opracował 3-letni Powiatowy Program na rzecz rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026, który stanowi załącznik do Uchwały Nr LXI/372/2024 Rady Powiatu w Kluczborku z dnia 29.01.2024 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu na rzecz rozwoju pieczy zastępczej na lata 2024-2026. Program wraz z projektem uchwały został przedłożony w Starostwie w dniu 08.01.2024 r., a uchwała w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu na Rzecz Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 - 2026 została przyjęta w dniu 29.01.2024 r.

Poprzednio obowiązujący program opracowany został na lata 2020-2022, wobec czego w okresie od 01.01.2023 r. do dnia 29.01.2024 r. w powiecie kluczborskim nie realizowano 3-letniego powiatowego programu dotyczącego pieczy zastępczej co jest niezgodne z art. 180 pkt 1) ustawy.

Centrum prowadzi kampanię informacyjną mającą na celu rozpowszechnianie informacji o możliwości ubiegania się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej.

Na stronie internetowej Centrum znajduje się informacja dot. kampanii propagującej rodzicielstwo zastępcze prowadzona przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

PCPR Kluczbork w 2023 r. prowadził własnymi zasobami kampanię informacyjno-promocyjną, która miała na celu zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na potrzeby dzieci w trudnej sytuacji oraz popularyzację rodzinnej pieczy zastępczej.

Kampania społeczna „ZASTĘPCZA MIŁOŚĆ” miała na celu podniesienie świadomości społecznej na temat potrzeb dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz zachęcenie osób do podjęcia tego wyzwania. Na kampanię składała się akcja informacyjno-plakatowa, otwarte spotkanie informacyjne dla lokalnej społeczności, informacje zamieszczane w Internecie.

We współpracy z gminami powiatu, placówkami zdrowia i szkołami odbyła się akcja informacyjno-plakatowa. Ulotki i plakaty przygotowane przez pracowników PCPR i istniejące rodziny zastępcze (6 wersji plakatów) pojawiały się w miejscach użyteczności publicznej oraz na słupach ogłoszeniowych.

Na co dzień PCPR współpracuje też aktywnie z instytucjami społecznymi, takimi jak szkoły, placówki zdrowia, domy kultury, kino, kościoły czy miejsca pracy, aby dotrzeć do potencjalnych kandydatów na rodziny zastępcze. Instytucje te wyraziły zgodę na umieszczenie plakatów i ulotek w ogólnie dostępnych miejscach. W ramach kampanii, w czerwcu 2023 r. zorganizowane było też otwarte spotkanie informacyjne, w trakcie którego zaprezentowany był premierowy film dokumentujący funkcjonowanie kluczberskich rodzin zastępczych, informujący i zachęcający do zgłębieniu tematyki pieczy zastępczej, upowszechniający wiedzę z zakresu tej tematyki i pobudzający motywację u potencjalnych kandydatów. Film nakręcony został z udziałem rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu kluczberskiego. Po prezentacji filmu był czas na otwartą dyskusję i wymianę zdań.

Ponadto zorganizowane zostało spotkanie mieszkańców powiatu z rodzinami zastępczymi w kinie Bajka.

Kampania toczyła się również poprzez Internet: na stronie PCPR oraz w mediach społecznościowych. W ramach prowadzonej kampanii współpracowano nie tylko z innymi jednostkami samorządu terytorialnego ale również organizacjami pozarządowymi oraz mediami jak: Centrum Aktywności Lokalnej, Nowa Trybuna Opolska.

Corocznie PCPR przygotowuje uroczysty Dzień Rodzicielstwa Zastępczego w formie organizowanych spotkań rodzin zastępczych oraz towarzyszących im festynów i zabaw, których celem jest przede wszystkim docenienie pracy i wysiłku rodzin zastępczych, integracja rodzin zastępczych oraz dzieci w nich przebywających oraz promocji lokalnego systemu rodzinnej opieki zastępczej i ukazania tematu rodzicielstwa zastępczego społeczeństwu.

Dodatkowo 12.09.2023 r. Centrum włączyło się w „Festiwal Niezwykłości – Aktywna twórczość osób z niepełnosprawnością”, w ramach którego wystawione było stoisko informacyjne, gdzie osoby zainteresowane i potencjalni kandydaci na rodzinę zastępczą mogli bezpośrednio porozmawiać z pracownikami Centrum.

Ponadto zgodnie z pisemnym oświadczeniem Dyrektora (zał. 3), Centrum jest też otwarte na indywidualne rozmowy z osobami, które wykazują zainteresowanie lub potencjał do pełnienia roli rodziny zastępczej i same zgłaszają się do Centrum.

Ponadto obecne rodziny zastępcze, które są już zaangażowane w opiekę nad dziećmi, polecają i rekomendują inne osoby jako potencjalnych kandydatów. Ich rekomendacje są cennym źródłem nowych kandydatów dla PCPR. Rodziny zastępcze z powiatu kluczborskiego założyły Stowarzyszenie „Mam rodzinę”, z którymi Centrum współpracuje w zakresie promowania rodzinnej pieczy zastępczej i pozyskiwania nowych kandydatów na rodziny zastępcze.

Ponadto informacje na temat działań podejmowanych przez PCPR na rzecz rodzicielstwa zastępczego udostępniane były na stronach internetowych PCPR, Starostwa Powiatowego oraz w ramach wielu działań m. in. pikników czy imprez z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, realizowanych w projektach „Bliżej siebie” i „Bliżej siebie 2” dofinansowanych ze środków unijnych w latach 2016-2023.

2. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych

Według stanu na dzień kontroli w powiecie kluczborskim funkcjonowało 59 rodzin zastępczych, w tym 36 spokrewnionych, 21 niezawodowych oraz 2 zawodowe.

W rodzinach zastępczych przebywało w tym czasie 83 dzieci i osób pełnoletnich, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

Z prowadzonej dokumentacji wynika, że objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na okres nie dłuższy niż do osiągnięcia pełnoletności. W przypadku rodziny w której przebywała osoba pełnoletnia, ustalono, że zgodnie z art. 37 ust. 2 pkt 1 lit. c ustawy, osoba ta przebywa w dotychczasowej rodzinie zastępczej, za zgodą rodziny zastępczej, nie dłużej niż do osiągnięcia 25. roku życia i uczy się w uczelni.

W powiecie kluczborskim funkcjonują 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego: Dom Dziecka w Bogacicy z 14 miejscami, Dom Dziecka

w Bąkowie 14 miejscami oraz Dom Dziecka w Lasowicach Małych. Na dzień kontroli w placówkach przebywała maksymalna liczba dzieci.

Rodziny zastępcze prowadzone przez powiat kluczborski funkcjonują na terenie własnego powiatu oraz poza powiatem kluczborskim w ramach zawartych porozumień.

Centrum poszukiwało miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej poza terenem powiatu, zwracając się z prośbą do innych powiatów województwa opolskiego z zapytaniem o możliwość umieszczenia dzieci, a także do powiatów spoza województwa opolskiego co potwierdzały zapytania mailowe wysyłane przez pracowników do powiatów na terenie kraju.

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że na dzień kontroli poza terenem powiatu kluczborskiego przebywało 14 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym czasie nie obowiązywało żadne porozumienie z tytułu umieszczenia małoletnich z powiatu kluczborskiego w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W przypadku dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów, zostały zawarte porozumienia w sprawie umieszczenia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na opiekę i wychowanie.

Z dokumentacji wynika, że powiat kluczborski organizuje transport niezbędny w przypadku konieczności dowiezienia dziecka do pieczy zastępczej, do końca 2023 r. w takim celu korzystano z samochodu będącego na stanie domu dziecka lub domu pomocy społecznej. Od stycznia 2024 r. powiat zapewnia na ww. cel samochód z kierowcą w ramach zarządzania kryzysowego w powiecie. Zgodnie z art. 181 pkt 2a lit. a ustawy powiat kluczborski ponosi koszty z tytułu przewozu dziecka w sytuacji, o której mowa w ww. artykule. Ustalono, że w okresie kontrolnym nie było potrzeby zorganizowania ww. transportu.

3. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia oraz udzielanie świadczeń

W Centrum udziela się wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą. W aktach wychowanków znajdowały się indywidualne programy usamodzielniania opracowane przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielniania, oraz zatwierdzone przez kierownika powiatowego centrum pomocy

rodzinie właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

Zgodnie z art. 145 ust. 3 ustawy osoby usamodzielniane wskazywały osobę do pełnienia funkcji opiekuna usamodzielniania, podając jej imię, nazwisko, stopień pokrewieństwa.

Indywidualne programy usamodzielniania zawierały podstawowe dane osoby, informacje dotyczące powiatu właściwego względem położenia placówki lub zamieszkania rodziny zastępczej wychowanka, powiatu z którego przybył przed umieszczeniem w pieczy zastępczej oraz powiatu na terenie którego zamierza się osiedlić po opuszczeniu pieczy zastępczej. Programy zawierały również informacje na temat formy pieczy zastępczej w której przebywał wychowanek oraz jego rodziny biologicznej, a także opiekuna usamodzielnienia wraz z zakresem i rodzajem oferowanej przez niego pomocy wychowankowi. Ponadto program zawierał informacje dot.: ukończonych szkół, posiadanych kwalifikacji, sytuacji zdrowotnej, materialnej wychowanka, charakterystykę środowiska w którym usamodzielnia się wychowanek, a także informacje dot. sposobu realizacji potrzeb takich jak: zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych, kontynuacji nauki, uzyskania świadczeń zdrowotnych, podjęcie zatrudnienia, sposobu wykorzystania świadczeń na usamodzielnienie i zagospodarowanie.

Program zawierał również informacje dotyczące warunków jakie należy spełnić w celu uzyskania świadczeń dla usamodzielniających się wychowanków, a także sposobu rozliczenia przyznania pomocy oraz deklaracje i zobowiązania osoby usamodzielnianej oraz opiekuna usamodzielnienia.

W przypadku zmiany sytuacji życiowej dokonywano aktualizacji indywidualnego programu usamodzielniania. Po zakończeniu realizacji indywidualnego programu usamodzielnienia dokonywano oceny końcowej procesu usamodzielnienia stosownie do art. 145 ust. 7 ustawy.

Stosownie do art. 145 ust. 4 ustawy osoba usamodzielniana sporządzała indywidualny program usamodzielnienia wspólnie z opiekunem usamodzielnienia co najmniej na miesiąc przed osiągnięciem przez osobę pełnoletności, który zatwierdzany był przez kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie powiatu właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie.

W okresie objętym kontrolą, usamodzielniający się wychowankowie z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych otrzymali pomoc na:

- 1) kontynuowanie nauki – 13 wychowanków,
- 2) usamodzielnienie – 9 wychowanków,
- 3) zagospodarowanie – 6 wychowanków.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację:

- 1) 7 wychowanków, którym przyznano pomoc na kontynuowanie nauki,
- 2) 4 wychowanków, którym przyznano pomoc na usamodzielnienie,
- 3) 3 wychowanków, którem przyznano pomoc na zagospodarowanie.

Ustalono, że stosownie do art. 141 ust. 1 ustawy, pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie przyznawana była osobom opuszczającym rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą po osiągnięciu pełnoletności. W każdym przypadku umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu.

Powyższe formy pomocy przyznane zostały osobom usamodzielnianym, których okres pobytu w pieczy wynosił co najmniej:

- 1) 3 lata – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną,
- 2) rok – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową i placówkę opiekuńczo – wychowawczą.

Spośród wylosowanych do kontroli wychowanków, pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie przyznana została 3 wychowankom przebywającym w placówce opiekuńczo-wychowawczej powyżej roku oraz 4 wychowankom przebywającym w rodzinie zastępczej spokrewnionej powyżej 3 lat, co jest zgodne z art. 141 ust. 1 ustawy.

Pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie przyznawana była w każdym przypadku na wniosek osoby usamodzielnianej.

Decyzje o przyznaniu pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki wydawane były w oparciu o zgromadzoną dokumentację, zawierającą m.in.: zaświadczenia ze szkół potwierdzające fakt kontynuowania nauki, rodzaj pieczy zastępczej, fakt umieszczenia w pieczy zastępczej.

Stosownie do art. 146 ust. 2 ustawy osobie usamodzielnianej przyznawano pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki w wysokości, która zgodnie

z obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27.03.2023 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M.P. z 2023 r. poz. 422), podlegała waloryzacji i na dzień kontroli wynosiła 681,00 zł.

W okresie objętym kontrolą ww. pomoc do dnia 31.05.2023 r. przyznawana była w wysokości 595,00 zł, zgodnie z obowiązującym w tym czasie Obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 28.02.2022 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej (M.P. z 2022 r. poz. 292),

Z treści decyzji przyznających pomoc wynika, że wychowankowie zostali pouczeni o obowiązku niezwłocznego poinformowania organu, który przyznał pomoc, o każdej zmianie ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która ma wpływ na prawo do przyznania świadczenia oraz do przedłożenia na początku każdego semestru, zaświadczenia stwierdzającego kontynuowanie nauki w szkole, w zakładzie kształcenia nauczycieli, w uczelni, na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc przyznawano na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia, a w przypadku, gdy uprawnienia do pomocy nie obejmowały pełnego miesiąca kalendarzowego, pomoc przyznawana była w wysokości proporcjonalnej do liczby dni w danym miesiącu kalendarzowym, w których dana pomoc przysługiwała. Zgodnie z art. 146 ust. 4 ustawy pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki była przyznawana na czas trwania roku szkolnego.

W decyzjach informowano stronę, że osoby otrzymujące świadczenia, o których mowa w ustawie, zgodnie z art. 144 ustawy są zobowiązane niezwłocznie poinformować Centrum o każdej zmianie ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która ma wpływ na prawo do tych świadczeń.

Kwoty wypłaconych świadczeń z tytułu pomocy na usamodzielnienie są zgodne z art. 149 ust. 1 ustawy oraz obowiązującym w dniu składania wniosków przez wychowanków obwieszczeniem w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej.

Świadczenie na usamodzielnienie było wypłacane zgodnie z art. 149 ust. 3 ustawy tj. po zakończeniu pobierania pomocy na kontynuowanie nauki.

Wysokość kwoty pomocy jest zgodna z zapisem art. 149 ust. 1 ustawy oraz obowiązującym na dzień złożenia wniosku obwieszczeniem i wyniosła:

- 1) 8.968,00 zł w przypadku osób przebywających w rodzinach zastępczych niezawodowych powyżej 3 lat;
- 2) 3.921,00 zł w przypadku osoby przebywającej w spokrewnionej rodzinie zastępczej powyżej 3 lat.

Stosownie do art. 149 ust. 2 ustawy pomoc na usamodzielnienie została przyznana wychowankom, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia oraz, pomoc miała charakter jednorazowy.

Z analizy zgromadzonej dokumentacji wynika, że wychowankowie przeznaczali pomoc na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie na: poprawę warunków mieszkaniowych tj. pokrycie kosztów utrzymania mieszkania, zakup sprzętu AGD, RTV, artykułów niezbędnych do wyposażenia mieszkania, produktów niezbędnych do przeprowadzenia remontu mieszkania.

Zgodnie z art. 150 ust. 1 ustawy pomoc na zagospodarowanie wypłacana była jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia.

Wysokość pomocy na zagospodarowanie jest zgodna z zapisem art. 150 ust. 1 ustawy oraz obowiązującym na dzień złożenia wniosku obwieszczeniem i wyniosła wynosiła:

- 1) 2.039,00 zł – w przypadku wychowanków których pobyt w rodzinach zastępczych niezawodowych wynosił powyżej 1 roku,
- 2) 3.563,00 zł – w przypadku wychowanka, którego pobyt w rodzinie zastępczej spokrewnionej wyniósł powyżej 3 lat.

W 1 przypadku wychowanek legitymujący ssie orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności otrzymał kwotę zagospodarowania zgodną z zapisem art. 150 ust. 1 ustawy.

Każdorazowo, przed przyznaniem świadczenia, pracownik socjalny stwierdzał zasadność przyznania pomocy, sporządzano protokół uzgodnień w którym określano konkretne artykuły które zostaną zakupione z otrzymanej pomocy na zagospodarowanie lub usamodzielnienie, wraz z ceną za dany produkt. W dokumencie

wychowankowie zobowiązywali się do potwierdzenia dokonania zakupów w ramach przyznanej pomocy za pomocą faktur przedstawionych na prośbę PCPR.

Każdorazowo w przypadku pomocy na kontynuowanie nauki oraz usamodzielnienie pomoc wypłacana była na wniosek wychowanka, złożony w powiecie właściwym do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy, oraz w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej w przypadku pomocy na zagospodarowanie co jest zgodne z art. 143 ust. 1-3 ustawy.

Wychowankowie byli zobowiązywani do rozliczenia pomocy na usamodzielnienie oraz zagospodarowanie poprzez przedstawienie rachunków, paragonów oraz innych dokumentów stwierdzających wydatkowanie środków wraz z określeniem terminu ich dostarczenia, o czym byli informowani w decyzji przyznającej pomoc.

Stwierdzono, że w podstawie prawnej 2 decyzji przyznających świadczenie na zagospodarowanie oraz 3 decyzji przyznających świadczenie na usamodzielnienie, przytoczono błędny artykuł wskazujący na formę pieczy zastępczej w jakiej przebywał wychowanek, niezgodnie ze stanem faktycznym.

W orzecznictwie sądowno administracyjnym wskazuje się, że podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, tj. ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów zarówno prawa formalnego, jak i materialnego oraz z powołaniem źródeł jego publikacji.

Wydanie aktu administracyjnego bez podstawy prawnej nie zachodzi bowiem, gdy w decyzji nie powołano podstawy prawnej albo powołano ją błędnie, gdyż istotne jest rzeczywiste istnienie tej podstawy. Powyższe stanowi naruszenie art. 6, 8 § 1, 9 oraz 107 § 1 pkt 4 k.p.a.

Decyzje wydawane w Centrum w zakresie udzielania pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie posiadały elementy, o których mowa w art. 107 § 1 k.p.a.

Uzasadnienia decyzji konstruowano zgodnie ze wskazaniem określonymi w art. 107 § 3 k.p.a.

W ramach udzielanego usamodzielniającym się wychowankom wsparcia, w Centrum jest możliwość skorzystania z usług psychologa i prawnika. Wsparcie udzielane wychowankom polega również na poradnictwie zawodowym, wskazywaniu możliwości podnoszenia przez nich kwalifikacji zawodowych. Pracownicy Centrum

informują wychowanków o możliwości złożenia wniosku o przydział mieszkania z zasobów gminy, możliwości skorzystania z pomocy finansowej ośrodków pomocy społecznej. Ponadto motywują wychowanków do podjęcia zatrudnienia oraz pomagają w wyborze szkoły.

Na terenie powiatu kluczborskiego funkcjonuje mieszkanie chronione przeznaczone dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej. Mieszkanie ma formę domku wolnostojącego wybudowanego na terenie należącym do powiatu kluczborskiego, na posesji Domu Dziecka w Bąkowie.

Mieszkanie chronione zapewnia miejsce do zamieszkania dla 2 wychowanków. Obecnie mieszka w nim 2 wychowanków usamodzielniających się, którzy opuścili placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

Mieszkanie zrealizowane zostało w ramach udziału w projekcie unijnym „Blżej siebie 2” w ramach ogłoszonego konkursu przez Urząd marszałkowski Województwa Opolskiego. Mieszkanie chronione utworzone zostało z otrzymanych środków w wys. 284.126,32 zł, a wkład powiatu wyniósł 19.184,40 zł. Mieszkanie przeznaczone jest dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej.

Mieszkanie chronione (obecna nazwa treningowe) jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu. W mieszkaniu treningowym zapewnia się usługi bytowe oraz warunki do nauki, rozwijanie lub utrwalanie samodzielności, sprawności w zakresie samoobsługi, pełnienia ról społecznych w integracji ze społecznością lokalną, w celu umożliwienia prowadzenia samodzielnego życia.

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym

W powiecie kluczborskim funkcjonują 3 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego: : Dom Dziecka w Bogacicy z 14 miejscami, Dom Dziecka w Bąkowie 14 miejscami oraz Dom Dziecka w Lasowicach Małych. Na dzień kontroli w placówkach przebywała maksymalna liczby dzieci.

Placówki funkcjonują na podstawie zezwolenia Wojewody Opolskiego: z dnia 20.08.2014 r. nr 12/2014, z dnia 2.11.2010 r. nr 7/2010 zmienionego decyzjami: z dnia 20.08.2014 r. nr 10/2014 i nr 4/9423.2.4/2020 oraz decyzją z dnia 30.09.2015 r. nr 18/2015.

W powiecie nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

5. Finansowanie świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu

Powiat kluczborski ponosił wydatki na dzieci umieszczone na terenie powiatu kluczborskiego oraz na terenie innych powiatów z tytułu umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, tj. ponosił wydatki na dzieci przebywające w rodzinnych oraz instytucjonalnych formach pieczy zastępczej na terenie powiatu kluczborskiego, a także ponosił wydatki na dzieci przebywające w rodzinnych oraz instytucjonalnych formach pieczy zastępczej poza powiatem kluczborskim.

Z kontrolowanej dokumentacji wynika, że rodzinom zastępczym na każde umieszczone dziecko, przyznawano świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania.

Wysokość świadczeń ustalana była zgodnie z art. 80 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy oraz waloryzowana stosownie do obwieszczenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27.03.2023 r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka oraz wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej, a na dzień kontroli wynosiła:

- 1) 899,00 zł - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 2) 1.361,00 zł – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, niezawodowej i rodzinnym domu dziecka.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy rodzina zastępcza zawodowa oraz rodzinny dom dziecka otrzymuje wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 4.100,00 zł.

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Starosta Kluczborski zawierał umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej z rodzinami zastępczymi niezawodowymi spełniającą warunki do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, posiadającymi 3 - letnie doświadczenie jako rodzina zastępcza, posiadającą pozytywną opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, co jest zgodne z art. 54 ust. 1 ustawy.

W okresie objętym kontrolą dwóm rodzinom zastępczym przysługiwał dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej z tytułu niepełnosprawności zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy. Niniejsza kwota była waloryzowana w zależności od kwoty ogłoszonej w ww. obwieszczeniu. W rodzinnej pieczy zastępczej na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 ustawy, na dzień kontroli przebywało 4 wychowanków, co jest zgodne z art. 82 ust. 1 ustawy.

Starosta Kluczborski Zarządzeniem z dnia 02.06.2021 r. nr OR.120.27.2021 wprowadził szczegółowe zasady przyznawania świadczeń fakultatywnych rodzinom zastępczym, a także środków na utrzymanie lokalu mieszkalnego oraz zatrudniania w rodzinach zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz RDD osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

W okresie objętym kontrolą Centrum przyznawało rodzinom zastępczym świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy.

W okresie objętym kontrolą z ww. świadczenia skorzystało 6 rodzin zastępczych w tym 1 zawodowa, 3 niezawodowe oraz 2 spokrewnione.

Zgodnie z zarządzeniem świadczenie przysługuje w wys. do 1.000,00 zł jednorazowo, na jedno dziecko przyjmowane do rodzinnej formy pieczy zastępczej. Zarządzenie określa również na co można przyznać ww. świadczenie tj. w szczególności na: pościel, niezbędne wyposażenie oraz remont pokoju lub kąpielicy dla dziecka, wózek, fotelik samochodowy, a także zakup innych niezbędnych artykułów, zgodnych z potrzebami dziecka. Zarządzenie przewiduje również możliwość przyznania świadczenia w wys. powyżej 1.000,00 zł w miarę zabezpieczonych w budżecie środków finansowych, w szczególności uzasadnionych przypadkach.

Zgodnie z przedstawioną dokumentacją w okresie objętym kontrolą pomoc przyznano jednorazowo, a wysokość świadczenia wynosiła: 1.000,00 zł, 1.199,00 zł, 1.500,00 zł oraz 550,00 zł.

Świadczenie zostało przyznane rodzinom zastępczym, w związku z koniecznością zakupu: wózka dziecięcego, pościeli, mebli, akcesoriów dziecięcych, odzieży dziecięcej.

Każdorazowo potrzeba przyznania świadczenia była opiniowana przez pracownika socjalnego w celu stwierdzenia zasadności przyznania ww. pomocy.

Rodzina zastępcza rozliczała się z wydatkowanej pomocy za pomocą faktur, które rodziny zobowiązane były przedstawić w terminie zgodnym z wydanym Zarządzeniem tj. 30 dni od dnia otrzymania przyznanych środków.

W okresie objętym kontrolą żadna z rodzin nie ubiegała się o świadczenie o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 1 ustawy w formie dofinansowania do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka. Zasady przyznawania dofinansowania do wypoczynku dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej zostały określone w Zarządzeniu Starosty. Zgodnie z dokumentem dofinansowanie do wypoczynku dziecka może być udzielone nie częściej niż raz w roku, przyznawane jest na podstawie szacunku wydatków, obliczonego przez podzielenie łącznej kwoty tych wydatków przez liczbę osób ponoszących wspólne koszty wypoczynku i pomnożenie przez liczbę dzieci, na które przyznaje się świadczenie. Dofinansowanie wynosi nie więcej niż 300,00 zł na dziecko i wymaga udokumentowania poniesionych kosztów. Zarządzenie reguluje również formy wypoczynku, które obejmuje świadczenie oraz sposób udokumentowania poniesionych kosztów wypoczynku dziecka.

W okresie objętym kontrolą żadna z rodzin nie wystąpiła również z wnioskiem o przyznanie świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy.

Zarządzenie Starosty określa tryb ubiegania się o ww. świadczenie oraz rozliczenie z wydatkowanej pomocy. Świadczenie może zostać przyznane świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki w miarę zabezpieczonych w budżecie powiatu środków finansowych. Świadczenie ma charakter jednorazowy lub okresowy- tj. na czas, który jest niezbędny do ustąpienia skutków zdarzenia, nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od zaistnienia tego zdarzenia.

Powiat kluczborski przyznawał rodzinie zastępczej zawodowej, w której przebywało powyżej 3 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego zgodnie z art. 83 ust. 3a ustawy. W okresie objętym kontrolą z ww. świadczenia skorzystały 2 rodziny zastępcze zawodowe.

Zasady przyznawania ww. środków również określa ww. Zarządzenie Starosty, zgodnie z którym, świadczenie przyznaje się w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą na następujące opłaty: czynsz, najem, energia

elektryczna i ciepła, woda, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antena zbiorcza, jeden abonament telewizyjny (telewizja publiczna) i jeden abonament radiowy, usługi telekomunikacyjne, obejmujące jeden abonament telefoniczny i jeden abonament internetowy.

Powyższe jest zgodne z treścią art. 83 ust. 2 ustawy.

Pomoc przyznawana jest raz w roku, zgodnie z wyliczoną średnią miesięczną kwotą środków finansowych przeznaczonych na utrzymanie lokalu.

W dokumentacji rodziny zastępczej znajdują się wnioski rodziny wraz z wypisanymi rodzajami kosztów oraz kwotą poniesioną przez rodzinę zastępczą, a także dokumentacją potwierdzającą zasadność przyznania środków, tj. faktury, rachunki dotyczące poniesionych kosztów.

Wnioski składane były przez rodzinę 1 raz w roku.

Każdorazowo zasadność przyznania ww. pomocy w określonej kwocie była opiniowana przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Wyplata środków finansowych na utrzymanie domu jednorodzinnego następowała kwartalnie, na podstawie dostarczonych przez stronę do 10 dnia miesiąca rachunków/faktur, o powyższej konieczności rodzina była informowana w decyzji administracyjnej przyznającej ww. świadczenie.

Wyliczeń kwoty wydatków dokonywano z uwzględnieniem art. 84 pkt 1 ustawy tj. poprzez podzielenie łącznej kwoty kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka.

W okresie objętym kontrolą nie wpłynął wniosek o przyznanie pomocy na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, o którym mowa w art. 83 ust. 4 ustawy.

Zgodnie z ww. zarządzeniem Starosty pomoc na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, może być przyznana na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub jednorodzinnym w miarę zabezpieczonych w budżecie powiatu środków finansowych. W dokumencie starosta zastrzega, że remont może

dotyczyć wyłącznie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym przebywa rodzina zastępcza ubiegająca się o świadczenie, a przyznanie świadczenia następuje wyłącznie w przypadku, gdy wymaga tego poprawa warunków zamieszkania dzieci umieszczonych w zawodowej rodzinie zastępczej. Dokument reguluje również tryb składania wniosku o ww. świadczenie oraz wysokość świadczenia.

Starosta Kluczborski ustala opłatę za pobyt dziecka w pieczy zastępczej o której mowa w art. 193 ust. 1 ustawy.

Z dokumentacji rodzin zastępczych wylosowanych do kontroli wynika, że w okresie kontrolnym Centrum prowadziło postępowania dot. ustalenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej wobec rodziców biologicznych 12 dzieci, tj. 17 rodziców biologicznych zobowiązanych do ponoszenia ww. odpłatności.

Warunki umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalania opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, zostały określone w uchwale nr XVIII/135/2012 Rady Powiatu w Kluczborku z dnia 26.04.2012 r. (zał. 4) zmienionej uchwałą nr XXIX/228/2013 Rady Powiatu Kluczborskiego z dnia 21.03.2013 r. co jest zgodne z art. 194 ust. 2 ustawy.

Niniejszy akt określa przesłanki do odstąpienia od ponoszenia opłaty za pobyt dziecka w systemie pieczy zastępczej w przypadku gdy:

- 1) brak jest dochodu osób zobowiązanych do ponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej lub gdy dochód nie przekracza 300% kryterium dochodowego ustalonego w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.);
- 2) rodzice płacą alimenty na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej;
- 3) rodzice ponoszą opłatę za pobyt innych członków rodziny w domu pomocy społecznej, ośrodku wsparcia lub innej placówce;
- 4) występują uzasadnione i udokumentowane okoliczności: długotrwała choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, śmierć członka rodziny, straty materialne powstałe w wyniku klęski żywiołowej lub inne zdarzenia losowe w istotny sposób wpływające na sytuację materialną i życiową rodziny;
- 5) miejsce pobytu rodziców jest nieznane i nie można go ustalić;
- 6) rodzice są częściowo lub całkowicie ubezwłasnowolnieni;
- 7) rodzice są nieletni i pozostają na utrzymaniu innych osób;

- 8) rodzice przebywają w domu pomocy społecznej;
- 9) rodzice nie żyją;
- 10) ponoszenie odpłatności naruszyłoby bezpieczeństwo socjalne rodziny lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy przez instytucje wspierające rodzinę.

Zapis § 2 pkt 9 ww. uchwały nie jest zasadny, gdyż dopuszcza możliwość odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy rodzicom nieżyjącym. Fakultatywność określona w stwierdzeniu „można odstąpić” jest niedorzeczna gdyż daje możliwość równocześnie nie odstąpienia do ustalenia opłaty rodzicom którzy nie żyją. Co więcej zapis ten wskazuje na czynność odstąpienia nieżyjącym rodzicom od ustalenia opłaty co wyklucza prowadzenie postępowania względem osób nieżyjących, w przypadku śmierci rodziców dziecka przebywającego w pieczy zastępczej brak jest strony postępowania w związku z czym nie ma osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności.

Zgodnie z uchwałą Dyrektor Centrum, w okresie objętym kontrolą, w przypadku 2 rodziców odstąpił od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej od dnia faktycznego umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej do dnia faktycznego opuszczenia przez dziecko pieczy zastępczej.

Wydanie decyzji odstępującej poprzedzał wniosek strony oraz zweryfikowanie sytuacji rodzica który wykazał brak dochodu, co wpisuje się w treść przesłanki zawartej w uchwale zgodnie z pkt. 1) uchwały.

W 2 przypadkach decyzje nie zostały jeszcze wydane z uwagi na fakt, że wszczęte przez organ postępowania o ustalenie opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej nie zakończyły się jeszcze, są w toku. Do dnia kontroli nie upłynął termin załatwienia sprawy, postępowania nie zostały jeszcze rozstrzygnięte.

W przypadku postępowań wszczętych w okresie objętym kontrolą, wobec 4 rodziców sprawy nie zostały rozstrzygnięte pomimo, że upłynął okres obowiązujący do załatwienia sprawy. W ww. przypadkach strony zostały zawiadomione w trybie art. 61 § 4 ustawy z dnia 14.06.1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), o postępowaniu administracyjnym z urzędu w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt dziecka przebywającego w pieczy zastępczej. Pomimo upływu terminu załatwienia sprawy, o którym mowa w art. 35 § 1-3 kodeks postępowania administracyjnego, sprawa nie została załatwiona. Co więcej Centrum nie poinformowało strony

o niezalutwieniu sprawy w terminie tym samym nie podało przyczyny zwłoki i nie wskazało nowego terminu załatwienia sprawy.

Co więcej organ w ww. przypadkach nie podejmował działań związanych z ustaleniem sytuacji strony, niezbędnej w celu wydania decyzji w sprawie odpłatności, co jest sprzeczne z założeniem art. 7 k.p.a., zgodnie z którym w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli. Co więcej art. 77 § 1 kpa wskazuje że organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy.

W pozostałych przypadkach rodzicom biologicznym odstępowano od ustalenia opłaty na podstawie decyzji odstępujących wydanych w latach: 2019, 2021, 2022, 2014.

Zgodnie z art. 194 ust. 1 ustawy opłata ustalana jest w drodze decyzji administracyjnej przez starostę właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej. Z treści uzasadnienia decyzji wynika, jaka jest sytuacja socjalno-bytowa rodzica oraz jaki osiąga dochód, a także jaki jest powiat właściwy do ponoszenia odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Ponadto w decyzjach informowano stronę na jakiej podstawie wszczęto postępowanie w sprawie odpłatności rodzica biologicznego.

Osoby wobec których odstępowano od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przedkładały dokumentację wskazującą na swoją trudną sytuację tj. choroba, bezrobocie, uzależnienie od alkoholu, brak źródeł dochodu.

Decyzje wydawane w Centrum posiadały wszystkie składniki, o których mowa w art. 107 § 1 k.p.a.

Uzasadnienia decyzji konstruowano zgodnie ze wskazaniem określonymi w art. 107 § 3 k.p.a.

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy

Sprawozdanie rzeczowo-finansowe za I i II półrocze 2022 r. z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego, zostało sporządzone przez powiat kluczborski w Centralnej Aplikacji Statystycznej i przekazane Wojewodzie Opolskiemu w terminie określonym w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.06.2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz.1195).

Każdorazowo sprawozdanie jednak zawierało błędy, które skutkowały koniecznością cofnięcia sprawozdania, w efekcie czego ostateczna prawidłowa wersja sprawozdania przekazywana była po terminie określonym powyżej.

7. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o zaległościach z tytułu nieponoszenia miesięcznej opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, za okres dłuższy niż 12 miesięcy

W okresie objętym kontrolą powiat kluczborski nie przekazywał do biura informacji gospodarczej, informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, o którym mowa w art. 180 pkt 15 ustawy, z uwagi na brak zaległości z tytułu nieponoszenia przez rodziców opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej za okres dłuższy niż 12 miesięcy.

VII. Ocena realizacji zadań zleconych powiatowi, wynikających z ustawy wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

1. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy

W powiecie kluczborskim nie wystąpiła konieczność finansowania pobytu w pieczy zastępczej małoletnich cudzoziemców mających miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej lub uzyskania w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej. W okresie objętym kontrolą powiat nie poniósł kosztów, o których mowa w art. 181 pkt 2a ustawy, z uwagi na brak małoletnich cudzoziemców umieszczonych w pieczy zastępczej w powiecie kluczborskim.

VIII. Ocena realizacji zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej

1. Prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Centrum prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, poprzez działania informacyjne mające na celu dotarcie do różnych grup społecznych.

Rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe posiadały świadectwa ukończenia szkolenia dla kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. wobec 1 kandydata na rodzinę zastępczą niezawodową na pierwszy dzień kontroli nie było zaświadczenia o ukończeniu szkolenia. Z prowadzonej dokumentacji wynika, że pracownik Centrum zgłosił do Ośrodka adopcyjnego kandydatów celem przeszkolenia, w wyniku czego przeszkolono jedynie 1 ze współmałżonków. Z uwagi na brak wolnych miejsc drugi współmałżonek jest na liście oczekujących osób do przeszkolenia.

W okresie objętym kontrolą przeszkolonych zostało 5 kandydatów na rodzinę zastępczą. Centrum nie prowadziło szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Kandydaci na rodziców zastępczych kierowani byli do ośrodka adopcyjnego przy ROPS w Opolu lub Katolickiego Ośrodka Adopcyjnego.

Pracownicy prowadzą procedurę kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

W okresie objętym kontrolą powstało 8 rodzin zastępczych, w tym 5 spokrewnionych i 3 niezawodowe. W tym czasie żadna z rodzin nie została przekształcona z rodziny niezawodowej w zawodową lub w rodzinny dom dziecka.

W tym samym okresie rozwiązano 3 rodziny zastępcze spokrewnione. Powodem rozwiązania rodziny zastępczej było usamodzielnienie się wychowanka (w 1 przypadku) oraz powrót dziecka do matki biologicznej – przywrócenie praw rodzicielskich (w 2 przypadkach).

W okresie objętym kontrolą Centrum zgłosiło na szkolenie 8 kandydatów na prowadzenie rodziny zastępczej niezawodowej.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych:

- nie były pozbawione władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie była im ograniczona ani zawieszona,
- nie dotyczył ich obowiązek alimentacyjny,
- nie były ograniczone w zdolności do czynności prawnych,
- są zdolne do sprawowania właściwej opieki nad dzieckiem, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarskim oraz opinią o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, wystawioną przez psychologa.

Ponadto w aktach znajdowały się zaświadczenia lekarskie, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy.

Kandydaci posiadali opinię o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. Zgodnie z art. 42 ust. 1 pkt 5 lit. b ustawy opinie były sporządzone przez psychologa, który posiadał co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku psychologia oraz 2 letnie doświadczenie zawodowe w poradnictwie rodzinnym.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej przeprowadzał analizę sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, o której stanowi art. 42 ust. 7 ustawy.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka kierowani byli do udziału w szkoleniu dla rodzin zastępczych prowadzonego przez ośrodki adopcyjne funkcjonujące w województwie.

Stosownie do art. 45 ustawy, na wniosek kandydata organizator rodzinnej pieczy zastępczej wydawał zaświadczenia kwalifikacyjne potwierdzające ukończenie szkolenia, spełnienie warunków z art. 42 ustawy oraz posiadanie predyspozycji i motywacji do sprawowania pieczy zastępczej.

Organizator stosownie do art. 21 ustawy z dnia 16 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 560) weryfikował osoby tworzące rodziny zastępcze w rejestrze sprawców na tle seksualnym. **W przypadku jednak 2 rodzin zastępczych zawodowych osoby zostały zweryfikowane w ww. rejestrze dopiero w dniu 30.05.2023 r. i**

29.05.2023 r. pomimo, iż funkcję rodzin zastępczych dla dzieci pełniły od kilku lat co stanowi naruszenie art. 21 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.

2. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz ich finansowanie.

Centrum nie prowadzi szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydatów na dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

Kandydaci na rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka byli kierowani do ośrodków adopcyjnych funkcjonujących na terenie województwa. Z prowadzonej dokumentacji wynika, że rodziny zastępcze brały udział w szkoleniach z zakresu problematyki opiekuńczo-wychowawczej.

W 2023 r. rodziny zastępcze uczestniczyły w szkoleniach w formie zdalnej, realizowanych przez organizacje pozarządowe (Fundacja „Dajemy dzieciom Siłę”, Fundacja Dobrej Nadziei, Stowarzyszenie „Nowy Dom” itp.). Tematyka szkoleń dotyczyła specyficznych problemów dotyczących rodzicielstwa zastępczego oraz uniwersalnych problemów opiekuńczo-wychowawczych, w tym: traumy relacyjnej, traumy wczesnodziecięcej, posttraumatycznych zaburzeń rozwojowych, komunikacji z dzieckiem w spektrum autyzmu, rodzicielstwa bliskości, pozytywnej dyscyplina, terapii traumy, ADHD, FAS. Rodziny zastępcze od 1.01.2023 r. uczestniczyły w następujących szkoleniach: „Emocje dziecka”, „Dziecko po traumie”, „Dziecko z FAS”, „Trudności z ADHD”, „Zaburzenia Integracji sensorycznej u dzieci i młodzieży”, „Trening umiejętności społecznych. Zabawy i ćwiczenia dla dzieci i młodzieży”, „Trudne zachowania u dzieci”, „Trudności w nauce i koncentracji u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym”, „Agresywne dziecko w grupie”, „Sposoby pracy z dzieckiem nadpobudliwym”. Jedna osoba ukończyła też szkolenie na rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego *pn. Zawodowy Nowy Dom* (program szkolenia zatwierdzony stosowną decyzją MRiPS). Kolejna osoba pełniąca rolę rodziny zastępczej, w omawianym okresie ukończyła *kurs kwalifikacyjny z pedagogiki*

opiekuńczo-wychowawczej (Centrum Doskonalenia Zawodowego Warszawa), uzyskując kwalifikacje pedagogiczne.

Z prowadzonej dokumentacji wynika, że rodziny korzystały ze szkoleń oraz warsztatów realizowanych w ramach Projektu pn. „Bliżej siebie 2”, który w swych działaniach był kontynuacją poprzedniego „Bliżej siebie”. Program został przyjęty do realizacji w ramach ogłoszonego konkursu przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego. W ramach projektu zrealizowano m. in. szkolenia dla rodzin zastępczych oraz ich podopiecznych, indywidualne i grupowe spotkania z psychologiem, spotkanie z notariuszem, radcą prawnym, pediatrą, kuratorem sądowym, policjantem.

3. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności poprzez: grupy wsparcia, specjalistyczne poradnictwo, rodziny pomocowe, wolontariat.

W powiecie kluczborskim funkcjonuje punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, w Centrum zatrudnionych jest 2 psychologów, a także radca prawny przyjmujący interesantów 1 raz w tygodniu. Ponadto podopieczni Centrum mają możliwość korzystania z usług Centrum Terapii i Psychoedukacji w Kluczborku gdzie mają możliwość nieodpłatnego skorzystania z poradni psychologicznej dla dzieci, poradni terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia oraz poradni zdrowia psychicznego. Na terenie powiatu kluczborskiego funkcjonuje również poradnia psychologiczno-pedagogiczna w Kluczborku.

W okresie objętym kontrolą powiat kluczborski brał udział w różnych projektach, których odbiorcą były środowiska rodzin zastępczych. Za sprawą realizowanych projektów, kierowane były do rodzin zastępczych różnorodne działania mające na celu podwyższenie kompetencji rodzin oraz integrację rodzin, min. szkolenia, poradnictwo specjalistyczne, w tym terapia rodzinna i indywidualna, kompleksowe wsparcie w wychowywaniu dzieci oraz szereg wydarzeń typowo integracyjnych jak wycieczki, kolonie, zimowiska, pikniki rodzinne, spotkania z Mikołajem, świętowanie Dnia Dziecka czy Dnia Rodzicielstwa Zastępczego.

W celu usprawnienia sytuacji rodzicielstwa zastępczego w powiecie, w 2023 r. zostały złożone dwa wnioski na realizację nowych projektów w ramach funduszy unijnych na działania w ramach pieczy zastępczej:

- 1) w partnerstwie z ROPS w ramach Projektu pn. „Bliżej rodziny i dziecka - wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej - etap II, którego głównym celem projektu będzie rozszerzenie

oferty Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku dla rodzin zastępczych oraz ich podopiecznych min. poprzez: rozszerzenie oferty wsparcia dla rodzin zastępczych oraz ich podopiecznych poprzez zróżnicowane metody terapeutyczno - rehabilitacyjne, przy udziale różnych specjalistów. Zaproponowane formy wsparcia będą odpowiadały na zdiagnozowane problemy uczestników. Wsparcie przyczyni się do wyrównania deficytów, poprawy relacji interpersonalnych, wzmocnienia poczucia własnej wartości, zwiększenia motywacji oraz interakcji z otoczeniem;

- 2) w ramach ogłoszonego konkursu dla subregionów, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego na lata 2021-2027, którego głównym celem będzie kompleksowe wsparcie pieczy zastępczej na terenie powiatu kluczborskiego z zastosowaniem dopasowanych działań określonych na podstawie zdiagnozowanych problemów m. in. poprzez:
  - szkolenia dla rodzin zastępczych,
  - kształcenie kandydatów na rodziny zastępcze,
  - reedukacyjne zajęcia z pedagogiem dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu kluczborskiego,
  - działania wspierające rodziny zastępcze (integracja, pikniki, wyjazdy),
  - podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry PCPR (koordynatorzy, pracownicy socjalni).

W ramach realizowanego od maja 2018r. do czerwca 2023 r. projektu unijnego „Bliżej siebie 2”, który w swych działaniach był kontynuacją poprzedniego „Bliżej siebie”, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku zrealizowało 10 różnorodnych działań wśród nich są m. in.:

- 1) szkolenia dla rodzin zastępczych oraz ich podopiecznych, indywidualne i grupowe spotkania z psychologiem,
- 2) usprawniające zabiegi rehabilitacyjne i korekcja, karnety do grotty solnej, hipoterapia, basen, warsztaty taneczne,
- 3) zajęcia specjalistyczne obejmujące min. terapię SNOEZELEN i terapię neurologopedyczną, a także reedukacyjne zajęcia z pedagogiem,
- 4) wycieczki oraz imprezy integrujące rodziny zastępcze,
- 5) grupa wsparcia,
- 6) spotkanie z notariuszem, radcą prawnym, pediatrą, kuratorem, policjantem,
- 7) kolonie i zimowiska dla dzieci,

- 8) szkolenie dla pracowników w tym superwizja,
- 9) promocja rodzicielstwa zastępczego w formie konkursu fotograficznego i filmu z udziałem rodzin zastępczych,
- 10) utworzenie mieszkania chronionego.

W ramach projektu przewidziane były również działania podnoszące kompetencje kadry PCPR oraz asystentów rodziny, pracowników socjalnych ośrodków pomocy społecznej i kuratorów sądowych, z którymi prowadzona jest współpraca w formule interdyscyplinarnej, a także kompleksowe wsparcie i wzmocnienie rodzin zastępczych, ich kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej

W okresie objętym kontrolą nie funkcjonowały rodziny pomocowe, o których mowa w art. 73 ust. 1 ustawy.

W okresie objętym kontrolą powiat kluczborski zatrudniał osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, w przypadkach rodziny zastępczej w których przebywało powyżej 3 dzieci zgodnie z art. 57 ust. 1a ustawy, na wniosek tej rodziny.

Z prowadzonej dokumentacji wynika, że z ww. osobami zawierane były umowy na zatrudnienie osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, między zleceniobiorcą, a Dyrektorem Centrum działającego z upoważnienia Starosty Kluczborskiego. Umowy zawierane były w przypadku 1 rodziny z osobą niebędącą małżonkiem. Niniejsze umowy określały wymiar czasu pracy, zakres prac świadczonych przez zleceniobiorcę oraz stawkę godzinową.

Każdorazowo osoba do pomocy była zatrudniana na wniosek rodziny, który zawierał dane osoby do pomocy w postaci jej imienia i nazwiska, adres zamieszkania, datę urodzenia oraz stopień pokrewieństwa z rodziną zastępczą.

Stosownie do zapisów art. 64 ust. 5 ustawy osobą zatrudnioną do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich:

- 1) nie była pozbawiona władzy rodzicielskiej, oraz władza rodzicielska nie była jej ograniczona ani zawieszona;
- 2) nie został na nią nałożony obowiązek alimentacyjny wynikający z tytułu egzekucyjnego;
- 3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem z umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;

- 4) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

Ponadto osoba oświadczyła, że nie toczy się wobec niej postępowanie karne o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego.

Umowa zawierana była w formie umowy o świadczenie usług, do której, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r.- Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 ze zm.), stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, co jest zgodne z zapisem art. 64 ust. 3 pkt 2 ustawy. W umowie określone zostały konkretne czynności obejmujące wykonanie zlecenia przez zleceniobiorcę, a także miesięczny wymiar godzin, okres zawarcia umowy, oraz stawkę godzinową brutto.

Rodziny zastępcze mają możliwość skorzystania z poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego, oferowanego przez psychologa zatrudnionego w Centrum.

Ponadto pracownicy Centrum mieli możliwość skorzystania z cyklicznej superwizji dla pracowników socjalnych i koordynatorów, raz w miesiącu. W roku 2023 przeznaczono na tę cel 18 godzin.

W okresie objętym kontrolą nie zatrudniono wolontariuszy do współpracy z rodzinami zastępczymi z uwagi na brak potrzeb zgłaszanych ze strony rodzin.

4. Współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi

Centrum współpracuje z sądami, ośrodkami adopcyjnymi, instytucjami oświatowymi, ośrodkami pomocy społecznej, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, poradniami specjalistycznymi, organizacjami pozarządowymi. W aktach rodzin zastępczych znajdowała się korespondencja z ww. instytucjami dot. dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzin zastępczych oraz rodziców biologicznych dzieci.

Ze gromadzonej dokumentacji wynika, że Centrum zasięga informacji w szpitalach, na komisariatach policji w celu pozyskania dokumentacji lub informacji na temat przebiegu interwencji podczas której odebrano dziecko rodzicom biologicznym. Zawiadamiana Prokuraturę Rejonową w przypadku powzięcia możliwości o popełnieniu przestępstwa przez rodziców dziecka. Pracownicy Centrum

współpracowali z ośrodkami pomocy społecznej, w szczególności z asystentem rodziny, a także szkołami i przedszkolami do których uczęszczały dzieci przebywające w rodzinach zastępczych. Pozyskiwali opinie o dzieciach, zaświadczenia z MONAR dot. leczenia rodzica biologicznego.

Ponadto Centrum zaprasza przedstawiciela ośrodka pomocy społecznej na zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Centrum współpracuje z sądami rejonowymi w zakresie m. in. udostępniania dokumentacji dotyczącej rodziny zastępczej oraz zasadności pobytu w pieczy, a także z ośrodkiem adopcyjnym w zakresie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

W wyniku analizy prowadzonej dokumentacji ustalono, że zgodnie z art. 47 ust. 7 ustawy Centrum współpracowało z sądem w zakresie przekazywania wniosków o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej. Wnioski zawierały opinie koordynatora oraz opis przebiegu kontaktów dziecka z rodziną biologiczną.

Dyrektor Centrum na podstawie art. 38 ust. 2 ustawy dochodził świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok.

Organizator przekazywał również opinie o których mowa w art. 139a ust. 1, 2, 4, 5, 6 ustawy.

5. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej oraz dokonywanie oceny rodziny zastępczej oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka

Stosownie do art. 129 oraz art.130 ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej. Ocena sytuacji dziecka dokonywana była w celu ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej, zdrowotnej, szkolnej dziecka, modyfikowania planu pomocy dziecku. Zawierała opis warunków bytowych dziecka, metod pracy rodziny z dzieckiem i rodziną, informację dot. ewentualnej konieczności zmiany formy opieki, możliwości wszczęcia procedur adopcyjnych oraz zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Ocena sytuacji dziecka zawierała również uwagi i zastrzeżenia rodziców biologicznych, rodziców zastępczych, a także uwagi i zastrzeżenia osób zaproszonych na posiedzenie.

Z dokumentacji prowadzonej w Centrum wynika, że oceny sytuacji dziecka dokonywano na posiedzeniach z udziałem: rodziny zastępczej, psychologa, koordynatora, dyrektora PCPR, przedstawiciela ośrodka pomocy społecznej, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego co jest zgodne z treścią art. 130 ust. 1 ustawy. Do udziału w posiedzeniach zapraszano również rodziców biologicznych, z wyjątkiem rodziców pozbawionych władzy rodzicielskiej, a także przedstawicieli sądu, placówek oświatowych do których uczęszczają małoletni. W przypadku ośrodków pomocy społecznej Centrum zwracało się również z prośbą o przesłanie opinii dotyczącej rodzica biologicznego w przypadku braku możliwości uczestniczenia w zespole przez przedstawiciela ośrodka.

Stosownie do art. 131 ust. 1 ustawy oceny sytuacji dziecka w przypadku dziecka w wieku poniżej 3 lat przeprowadzano nie rzadziej niż co 3 miesiące, w przypadku starszych dzieci oceny przeprowadzone były nie rzadziej, niż co 6 miesięcy.

Ustalono, że terminy przeprowadzenia ocen były przekroczone, w 4 przypadkach dokonywano ocen o: 21, 12, 14 i 2 dni za późno.

Każdorazowo po dokonaniu oceny sytuacji dziecka formułowano na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazywano ją do właściwego sądu oraz ośrodka adopcyjnego odpowiedzialnego za kwalifikację dziecka do przysposobienia co jest zgodne z art. 131 ust. 2 ustawy.

Zgodnie z art. 132 ustawy organizator dokonywał oceny rodziny zastępczej pod względem predyspozycji i motywacji do pełnienia powierzonych im funkcji oraz jakości wykonywanej pracy.

Rodzina oceniana była przez Zespół ds. pieczy zastępczej powołany przez organizatora w składzie: pracownik socjalny, psycholog, koordynator, dyrektor.

Analiza przedstawionej dokumentacji wskazuje, że zgodnie z art. 134 ust. 1 ustawy organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał pierwszej oceny rodziny zastępczej nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej, a kolejna ocena była dokonywana po upływie roku od pierwszej oceny, a następne nie rzadziej niż co 3 lata.

W każdym z kontrolowanych przypadków oceny rodziny zastępczej sporządzone w okresie objętym kontrolą były pozytywne.

6. Przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy

Na podstawie art. 182 ust. 5 oraz art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy Dyrektor Centrum złożył zarządowi powiatu roczne sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku z realizacji zadań powiatu w zakresie pieczy zastępczej za rok 2022 r. oraz przedstawił zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, a także przedstawił staroście i radzie powiatu roczne sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Rada Powiatu w Kluczborku w dniu 27.04.2023 r. podjęła uchwałę nr LII/322/2023 w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku za rok 2022 z wykazem potrzeb w zakresie pomocy społecznej i pieczy zastępczej oraz sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Z opracowanego sprawozdania wynika ile rodzin zastępczych funkcjonowało w ww. okresie w powiecie, ile dzieci przebywało w tym czasie w rodzinnej pieczy zastępczej, z jakich form pomocy skorzystały w tym czasie rodziny zastępcze oraz jaką kwotę świadczeń przyznano rodzinom zastępczym, ilość sporządzonych ocen kandydatów na rodziców zastępczych oraz ocen funkcjonujących rodziców zastępczych, ilość rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatorów, ilość i rodzaj świadczeń przyznawanych usamodzielniającym się wychowankom opuszczającym rodzinne oraz instytucjonalne formy pieczy zastępczej.

Ponadto w dokumencie przedstawiony został plan pracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku na rok 2023 oraz wykaz potrzeb w zakresie pieczy zastępczej na rok 2023.

Zgodnie z zapisem art. 182 ust. 5 ustawy Dyrektor Centrum przedstawił zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej w którym uwzględnił utworzenie rodzinnego domu dziecka, rodziny pomocowej, a także koszty na szkolenia dla kandydatów na rodziny zastępcze, zatrudnienie osoby do pomocy, udzielanie rodzinom zastępczym świadczeń oraz dla wychowanków usamodzielniających się.

7. Zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających

Stosownie do art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy Centrum zgłaszało do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

W rodzinach wylosowanych do kontroli przebywało 7 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W przypadku każdego dziecka, małoletni zostali zgłoszeni do ośrodka adopcyjnego w celu poszukiwania rodziny adopcyjnej.

W przypadku 3 dzieci przebywających w wylosowanych do kontroli rodzinach zastępczych Ośrodek wystosował do sądu rodzinnego wniosek wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej. Do wniosku organizator dołączył opinię koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz gminy jako podmiotu prowadzącego pracę z rodziną, co jest zgodne z art. 47 ust. 7 ustawy.

Ustalono, że Centrum sporządza opinie o których mowa w art. 139a ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy.

8. Zapewnienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji

W okresie objętym kontrolą pracownicy brali udział w szkoleniach i webinarjach o następującej tematyce:

- 1) „Rewolucyjne zmiany w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej 2022/2023”;
- 2) „Zapobieganie wyzyskowi seksualnemu i wykorzystywaniu seksualnemu”;
- 3) „FASD- perspektywa psychologa”;
- 4) „Przeciwdziałanie Przemocy Domowej w powiecie brzeski”- powiatowa konferencja szkoleniowa;
- 5) „FASD jako trauma rozwojowa i relacyjna...”;
- 6) „FASD z perspektywy neurologa”.

W aktach osobowych koordynatorów znajdowały się zaświadczenia i certyfikaty poświadczające ukończenie ww. szkoleń.

9. Kwalifikacje i zadania koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej

W badanym okresie Centrum zatrudniało 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, każdy z koordynatorów zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zgodnie z art. 78 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy, koordynatorzy legitymowali się wykształceniem wyższym na kierunku pedagogika (2 pracowników) oraz nauki o rodzinie (1 pracownik).

Zgodnie z art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ustawy koordynatorzy nie są osobami pozbawionymi władzy rodzicielskiej oraz władza rodzicielska nie jest im zawieszona ani ograniczona, nie posiadają obowiązku alimentacyjnego i nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe, co zostało potwierdzone poprzez złożenie przez nich odpowiednich oświadczeń. Każdy koordynator został również zweryfikowany w rejestrze sprawców na tle seksualnym.

Zgodnie z art. 79 ust. 1 i 2 ustawy, koordynatorzy są zatrudnieni przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy, na co wskazują zapisy w umowach.

Stosownie do art. 79 ust. 3 i 4 ustawy, koordynatorzy nie prowadzą postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez powiat, a ich praca nie jest łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego.

Na pierwszy dzień kontroli na każdego koordynatora przypadało 12, 14 i 15 rodzin zastępczych co jest zgodne z art. 77 ust. 4 ustawy.

Na podstawie skontrolowanej dokumentacji stwierdzono, że koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy przygotowywali plany pomocy dziecku. Plany sporządzane były we współpracy z rodziną zastępczą dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny- we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną co jest zgodne z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy.

W planach pomocy dziecku zawierano: dane dziecka, dane rodziców biologicznych, informacje dot. edukacji sytuacji prawnej dziecka, informacje czy rodzina biologiczna współpracuje z asystentem rodziny, informacje dot. wniosku z art. 47 ust. 7 ustawy, stanu zdrowia, sytuacji edukacyjnej i rozwoju społecznego dziecka, sytuacji rodziny zastępczej.

Ponadto plany zawierały przyczynę trudnej sytuacji życiowej dziecka i jej źródła, ograniczenia własne dziecka, bariery w środowisku i zagrożenia utrudniające

przewyciężenie trudnej sytuacji życiowej, cele uzgodnione z rodziną realizowane w najbliższym czasie.

W planach wyznaczany był cel pracy z dzieckiem do którego przypisane zostały zadania wraz ze sposobem ich realizacji oraz określeniem osób odpowiedzialnych za ich realizację , a także terminami realizacji.

Plany są modyfikowane w ramach potrzeb i dostosowywane do aktualnej sytuacji dziecka.

Dokumenty prowadzone były wobec dziecka w sposób zindywidualizowany i dostosowany do potrzeb dziecka.

Stosownie do art. 77 ust. 3 pkt 7 ustawy koordynatorzy przedstawiali Dyrektorowi Centrum sprawozdania z efektów pracy, w których szczegółowo opisywali sposób realizacji zadań wynikających z art. 77 ust. 3 ustawy.

W sprawozdaniach koordynatorzy opisywali z iloma rodzinami współpracowali, na co zwracali uwagę we współpracy z rodzinami, z jakimi instytucjami współpracowali, jakie działania podejmowali względem rodziny, w jaki sposób zapewniali rodzinom dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, ile dokonali zgłoszeń dzieci do adopcji w roku sprawozdawczym oraz w jaki sposób udzielali wsparcia wychowankom pełnoletnim.

W dokumencie koordynatorzy zawierali również informacje na temat szkoleń w których uczestniczyli oraz działań w jakich brali udział.

Z dokumentacji prowadzonej przez koordynatorów wynika, że monitorowali sytuację rodzin, udzielali pomocy w rozwiązywaniu zgłaszanych przez nich problemów. W celu dokonania oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy koordynatorzy analizowali ich sytuację zdrowotną i szkolną, przeprowadzali rozmowy z dziećmi, dokonywali obserwacji dzieci, a także konsultowali się z osobami zorientowanymi w sytuacji dziecka.

Koordynatorzy dla każdej z rodzin prowadzili tzw. „indywidualne karty pracy koordynatora rodzinnej pieczy” w których dokonywali zapisów dotyczących daty, wykonanego zadania. Z zapisów wynika, że koordynator odwiedzał rodziny w miejscu zamieszkania, koordynatorzy spotykali się również z rodzinami w siedzibie Centrum oraz kontaktowali z rodzinami telefonicznie.

Częstotliwość wizyt w rodzinach zastępczych uzależniona była od potrzeb rodzin. Koordynatorzy informowali rodziny o możliwości uzyskania bezpłatnej pomocy

psychologicznej oraz prawnej, nawiązywali kontakt z pracownikiem socjalnym lub asystentem rodziny współpracującym z rodziną biologiczną, ustalali bieżącą sytuację rodziny, monitorowali utrzymywanie kontaktów rodziców z dzieckiem.

Koordynatorzy monitorowali sytuację zdrowotną dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej, sugerowali oraz wskazywali rodzicom zastępczym podejmowanie właściwych działań w szczególności w sytuacjach kiedy zauważyli coś niepokojącego.

Zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 3, 4 i 6 ustawy koordynatorzy udzielali pomocy rodzinom zastępczym w nawiązaniu wzajemnego kontaktu poprzez organizację spotkań w formie wyjazdów integracyjnych, pikników rodzinnych, spotkań świątecznych.

Zapewniali im dostęp do specjalistycznej pomocy dla dzieci, kierując rodziny do psychologa zatrudnionego w Centrum oraz innych specjalistów. Zapewniali pełnoletnim wychowankom wsparcie w formie rozmów i poradnictwa zgodnie z potrzebami, monitorowali kontynuowanie przez nich nauki.

Koordynatorzy wspierali rodziny zastępcze w realizacji przez nich zadań wynikających z pieczy zastępczej, uczestniczyli w spotkaniach dzieci z rodzicami biologicznymi, prowadzili indywidualne rozmowy z rodzicami oraz dziećmi w miejscu ich zamieszkania na tematy związane z trudnościami wychowawczymi, prezentowali prawidłowe postawy rodzicielskie, szukali rozwiązań wskazując metody wychowawcze wobec dziecka, monitorowali kontakty dzieci z rodzicami biologicznymi.

IX. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie

W trakcie kontroli stwierdzono **uchybień** polegające na:

- 1) niewłaściwym formułowaniu podstawy prawnej w decyzjach przyznających pomoc na kontynuowanie nauki, co stanowi naruszenie art. 6, 8 § 1, 9 oraz 107 § 1 pkt 4 k.p.a.,
- 2) błędnym wypełnianiu sprawozdania resortowego w CAS w zakresie pieczy zastępczej,
- 3) dokonaniu nieprawidłowego zapisu w § 2 pkt 9 ww. uchwały regulującej zasady umarzania, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, który dopuszcza możliwość odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy rodzicom nieżyjącym.

W trakcie kontroli stwierdzono następujące **nieprawidłowości**:

- 1) przekroczenie maksymalnej liczby dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej co jest niezgodne z art. 53 ust. 1 ustawy,
- 2) nierealizowanie 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej w okresie od 1.01.2023 r. do dnia 29.01.2024 r. co jest niezgodne z art. 180 pkt 1) ustawy,
- 3) pozostawianie niezłatwionych spraw dot. odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej pomimo upłynięcia okresu obowiązującego do załatwienia sprawy,
- 4) nie podejmowanie działań związanych z ustaleniem sytuacji strony, niezbędnej w celu wydania decyzji w sprawie odpłatności, co jest sprzeczne z założeniem art. art. 7 k.p.a.,
- 5) zweryfikowanie osób pełniących funkcję rodziny zastępczej w rejestrze sprawców na tle seksualnym po fakcie powierzenia pieczy nad dziećmi, co stanowi naruszenie art. 21 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.
- 6) dokonywanie ocen sytuacji dziecka z przekroczeniem terminu o którym mowa w art. 131 ust. 1 ustawy.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień była niewystarczająca znajomość prawa lub błędne interpretowanie przepisów oraz niewystarczający nadzór kierownictwa nad realizowanymi zadaniami.

Niewłaściwe powoływanie w podstawie prawnej decyzji przepisów warunkujących przyznanie świadczenia stanowi uchybienie, ponieważ jest to wada natury formalnej, która nie skutkuje negatywnymi konsekwencjami dla strony postępowania.

Nierzetelne wypełnianie sprawozdań może skutkować błędnymi informacjami na temat stanu pieczy w powiecie.

Niewłaściwe zapisy w uchwale dotyczącej ustalania odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej może wprowadzać w błąd odbiorców dokumentu.

Przekroczenie maksymalnej liczby dzieci w rodzinie zastępczej zawodowej może skutkować niewystarczającymi działaniami opiekuńczo-wychowawczymi względem podopiecznych przebywających w rodzinie zastępczej.

Nieopracowanie 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy skutkuje nieokreśleniem potrzeb w zakresie wspierania rodzin i rozwoju pieczy zastępczej w powiecie.

Brak rozstrzygnięć w sprawach dotyczących odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej oraz nie podejmowanie działań związanych z ustaleniem sytuacji strony, niezbędnej w celu wydania decyzji w sprawie odpłatności, może skutkować niewłaściwym gospodarowaniem środkami publicznymi przez powiat kluczborski.

Weryfikowanie osób w rejestrze sprawców na tle seksualnym pełniących funkcję rodziny zastępczej po tym jak powierzono im sprawowanie opieki nad dzieckiem może skutkować powierzenie opieki na dzieckiem osobom nieuprawnionym, narażającym tym samym wychowanków na potencjalne niebezpieczeństwo.

Dokonywanie ocen sytuacji dziecka z przekroczeniem terminu może skutkować brakiem aktualnych informacji o dziecku i nie podjęciem natychmiastowych działań w celu dostosowania metod pracy dzieckiem i rodziną do aktualnych potrzeb.

Za powstałe nieprawidłowości oraz uchybienia odpowiedzialność ponosi Dyrektor Centrum w zakresie braku nadzoru nad realizacją zadań przez pracowników Centrum oraz Rada Powiatu w Kluczborku w zakresie zapisów w Uchwale Rady Powiatu w Kluczborku.

X. Uwagi i wnioski

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

- 1) zadania powiatu kluczborskiego w zakresie pieczy zastępczej Starosta Kluczborski wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku, zgodnie z art. 76 ust. 1 ustawy,
- 2) Centrum jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej realizowało zadania powiatu określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) Powiat kluczborski zapewnia pieczę zastępczą zarówno w rodzinach zastępczych jak i placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 4) w przypadku 1 z rodzin limit dzieci przebywających w pieczy zastępczej został przekroczony,
- 7) w okresie od 1.01.2023 r. do dnia 29.01.2024 r. w powiecie nie był realizowany 3 – letni programu rozwoju pieczy zastępczej co jest niezgodne z art. 180 pkt 1 ustawy,
- 5) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej zatrudnieni w Centrum posiadają kwalifikacje określone w art. 78 ust.1 ustawy,
- 6) koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej są zatrudnieni w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy zgodnie z art. 79 ust. 2 ustawy,
- 7) rodziny zastępcze funkcjonujące w powiecie kluczborskim, na wniosek, są obejmowane wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej,

- 8) w powiecie zatrudnionych jest 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej spełniających kwalifikacje niezbędne do pełnienia ww. funkcji oraz mających pod opieką odpowiednią liczbę podopiecznych o której mowa w art. 77 ust. 4 ustawy,
- 9) powiat kluczborski finansował świadczenia pieniężne dotyczące dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu, zgodnie z art. 180 pkt 13 lit. a,
- 10) w Centrum prowadzone były postępowania administracyjne w sprawie odpłatności rodziców biologicznych za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, natomiast w 4 przypadkach nie zostały one rozpatrzone w terminie, a Centrum nie podejmowało działań zmierzających do ustalenia sytuacji strony,
- 11) Rada Powiatu w Kluczborku podjęła uchwałę w której zawarty jest zapis umożliwiający odstępianie od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, rodzicom nieżyjącym,
- 12) powiat kluczborski organizował wsparcie osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze przez wspieranie procesu usamodzielnienia oraz udzielanie świadczeń, stosownie do art. 180 pkt 3 ustawy,
- 13) Centrum sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazuje je właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, z zachowaniem terminów określonych w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, stosownie do art. 180 pkt 14 ustawy, w sprawozdaniach pojawiały się błędy, które skutkowały dokonaniem korekty sprawozdania oraz w efekcie przesłaniem prawidłowo wypełnionego sprawozdania po terminie narzuconym w Rozporządzeniu,
- 14) Centrum prowadzi nabór kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej i prowadzenia rodzinnego domu dziecka, kwalifikuje osoby kandydujące do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, stosownie do art. 76 ust. 4 pkt 1 i 2 ustawy,

- 15) Organizator przeprowadza analizę, o której mowa w art. 42 ust. 7 ustawy, dokonał jednak weryfikacji osób sprawujących pieczę nad dziećmi po fakcie umieszczenia małoletnich w rodzinie zastępczej,
- 16) Centrum dokonuje ocen okresowej sytuacji dziecka oraz ocen rodziny zastępczej na podstawie art. 128, 129 oraz 134 ustawy,
- 17) w kilku przypadkach ocen okresowej sytuacji dziecka terminy nie były przestrzegane,
- 18) w Centrum odbywały się zespoły do spraw ocen sytuacji dziecka, na które były zapraszane osoby o których mowa w art. 130 ustawy,
- 19) Dyrektor Centrum zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 oraz 182 ust. 5 przedstawił Staroście i Radzie Powiatu oraz zarządowi powiatu roczne sprawozdanie z efektów pracy oraz działalności organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz przedstawił zestawienie potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej,
- 20) Centrum zapewnia koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkolenia mające na celu podnoszenie ich kwalifikacji, stosownie do art. 76 ust. 1 pkt 14a ustawy,
- 21) praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej nie jest łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego, co jest zgodne z art. 79 ust. 3 ustawy,
- 22) Organizator rodzinnej pieczy zastępczej zgłaszał zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 16 ustawy do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających.

XI. Zalecenia pokontrolne.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości i uchybienie, stosownie do art. 197d ust. 1 ustawy,

zalecam:

- 1) dokładne powoływanie podstawy prawnej w decyzjach administracyjnych,
- 2) rzetelne wypełnianie sprawozdania rzeczowo-finansowego z zakresu pieczy zastępczej,
- 3) zmianę zapisu uchwały Rady Powiatu w sprawie warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, w zakresie zapisu dotyczącego możliwości odstąpienia od ustalenia opłaty nieżyjącym rodzicom dziecka,
- 4) przestrzeganie limitu dzieci przebywających w rodzinach zastępczych,

- 5) opracowywanie kolejnego 3-letniego powiatowego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej oraz jego realizacja niezwłocznie po zakończeniu obowiązywania poprzedniego programu,
- 6) przestrzeganie obowiązujących terminów załatwienia sprawy lub przedłużanie postępowań w razie konieczności,
- 7) podejmowanie działań w zakresie gromadzenia materiału dowodowego w związku z ustaleniem sytuacji strony, niezbędnego w celu wydania decyzji w sprawie odpłatności,
- 8) weryfikowanie osób pełniących funkcję rodziców zastępczych w rejestrze sprawców na tle seksualnym przed powierzeniem pieczy nad małoletnim,
- 9) dokonywanie ocen sytuacji dziecka w terminach o którym mowa w art. 131 ust. 1 ustawy.

Pouczenie

Stosownie do § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym: wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, składa się na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Umotywowane zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Wojewody Opolskiego.

Ponadto na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3a ustawy, proszę o przesłanie informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego do Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

Inspektor Wojewódzki

Daria Grabowska

Starszy Inspektor Wojewódzki

Anna Namysło

Inspektor Wojewódzki

Joanna Antosz

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów
Dyrektor
Wydział Polityki Społecznej